

Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut

Org.nr. 815600-3926

Beslut för fritidshem

efter tillsyn av Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska
Institut

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut att senast den **1 oktober 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande samt kompletterar förskoleklassen och skolan. (14 kap. 2 § skollagen; Lgr 11, 4 Fritidshemmets syfte)

Åtgärder

- Se till att undervisningen i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande och lärande genom att bedriva en medveten verksamhet med tydligt syfte.

Styrning och utveckling av utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen i förhållande till de nationella målen, och dokumenterar denna uppföljning. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 5-6 §§ skollagen; Lgr 11, 4 Fritidshemmets syfte och centrala innehåll)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder för att säkerställa en likvärdig utbildning, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)
- Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever, samt tar emot anmälningar om kränkande behandling från rektorer. (6 kap. 6-10 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden)

Åtgärder

- Se till att följa upp måluppfyllelsen i fritidshemmen utifrån det syfte och centrala innehåll som anges i skollagen och läroplanen.
- Se till att följa upp och dokumentera arbetet med att skapa trygghet inom utbildningen vid fritidshemmet.
- Se till att det utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen fattas beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder och att de beslutade åtgärderna dokumenteras.
- Se över befintliga rutiner för att motverka kränkande behandling i fritidshemmet och se till att de är ändamålsenliga. Rutinerna ska säkerställa att alla upplevelser av kränkande behandling anmäls till rektorn och vidare till huvudmannen. De ska även säkerställa att omständigheterna utreds och att åtgärder, i förekommande fall, vidtas för att förhindra fortsatt kränkande behandling. Se till att all fritidspersonal är införstådda med rutinerna och arbetar i enlighet med dessa.

Bedömning

Tillsynen visar att undervisningen i fritidshemmet inte stimulerar elevernas utveckling och lärande, då det i verksamheten saknas en medveten undervisning med tydligt syfte att stimulera eleverna. Vidare visar tillsynen att uppgifter om kränkande behandling inte alltid anmäls till rektorn. Skyldigheten att anmäla uppgifter om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling avser alla kränkningar som har samband med verksamheten. Anmälningssplikten är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vid behov vidta åtgärder.

Tillsynen visar även att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut har brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Av utredningen framgår visserligen att huvudmannen och rektorn har påbörjat ett systematiskt kvalitetsarbete, dock uppfyller inte detta arbete författningarnas krav. Utredningen visar att huvudmannen inte följer upp och dokumenterar resultaten av utbildningen vid fritidshemmet samt att uppföljning och dokumentation av fritidshemmets arbete med att skapa trygghet saknas. De beslut om utvecklingsåtgärder som har fattats, har därför baserats på ett informationsunderlag som inte är fullständigt.

Föreläggande**Förutsättningar för utbildningen**

Undervisningen i fritidshemmet stimulerar inte elevernas utveckling och lärande.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i undervisningen i fritidshemmet då den inte stimulerar elevernas utveckling och lärande. Utredningen visar att huvudmannen och rektorn inte säkerställer att den verksamhet som bedrivs i fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande, då det i verksamheten saknas en medveten undervisning med tydligt syfte att stimulera eleverna. Bristerna i undervisningen i fritidshemmet får till följd att eleverna endast i begränsad omfattning stimuleras till lärande och utveckling.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska fritidshemmet komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Enligt läroplanen för grundskolan (Lgr11) ska undervisningen i fritidshemmet stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid. Detta ska ske genom att undervisningen tar sin utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter, men också att eleverna kontinuerligt utmanas ytterligare genom att de inspireras till nya upptäckter. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som integrerar omsorg och lärande. Enligt läroplan för grundsärskolan (Lgrs11) har rektorn ett särskilt ansvar för att samarbetsformer utvecklas mellan skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

I Skolverkets allmänna råd för fritidshem (SKOLFS 2014:39) anges att personalen i fritidshemmet kan använda kunskaperna om elevernas behov och intressen på flera sätt. Dels kan personalen låta kunskapen ligga till grund för planeringen av aktiviteterna i verksamheten, dels kan vetskapen om elevernas behov och intressen utgöra ett underlag för att erbjuda andra alternativ än de som eleverna normalt väljer. Aktiviteterna i fritidshemmet behöver bidra till att utmana eleverna samt ge dem möjlighet att fördjupa och utvidga sina kunskaper och erfarenheter. Eleverna kan på så sätt få möjlighet att pröva på aktiviteter och använda sig av förmågor som de inte tidigare har erfarenhet av eller känner sig osäkra på. Därigenom får eleverna en möjlighet att skapa meningsfullhet i nya, eller för dem tidigare ovana, situationer och aktiviteter. För att få till stånd en målstyrd verksamhet behöver personalen i fritidshemmet utgå från läroplanens första och andra del när de planerar undervisningen. Det är inte tillräckligt att endast planera olika aktiviteter, till exempel en skapande verksamhet eller en rörelseaktivitet, och sedan utvärdera aktiviteten. Då kommer planeringen och utvärderingen att inriktas mer på vad man gör, det vill säga själva aktiviteten, än vilket syftet är med verksamheten och vilka mål i läroplanen som eleverna ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot. Genom att eleverna möter en variation av aktiviteter, arbetssätt och arbetsformer i fritidshemmet kan deras lärande och utveckling stimuleras i en annan lärmiljö och i andra situationer än de som skolan erbjuder. Fritidshemmet och skolan kompletterar därmed varandra, vilket innebär att verksamheterna kan bidra till att stimulera elevernas utveckling av normer, värden, kunskaper samt ansvarstagande och inflytande.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut, vid skolenheten Mora Park, inte säkerställer att den verksamhet som bedrivs på fritidshemmet stimulerar elevernas utveckling och lärande. Vid Skolinspektionens

intervju med rektorn framkommer att det finns en handlingsplan för undervisningen på fritidshemmet, men att den behöver medvetandegöras för fritidspersonalen. Rektorn uppger vidare att de behöver lyfta fritidsverksamheten på organisationsnivå och att fritidshemmet behöver arbeta med läroplanen och måluppfyllelsen. Enligt rektorn handlar det om hur arbetet på fritidshemmet blir ett medvetet arbete och att fritidshemmets kompensatoriska uppdrag blir tydligt. Rektorn uppger att fritidspersonalen exempelvis behöver fundera på aktiviteter för elever som kommer från miljöer där de inte har så stort kulturellt utbud eller elever som inte får naturupplevelser.

Vid Skolinspektionens intervju med personal vid fritidshemmet framkommer att eftermiddagarna på fritidshemmet exempelvis innehåller sällskapsspel och mellanmål samt att eleverna därefter leker själva på rummen och spelar spel och att det efter det bara är att "vänta på att de ska åka hem". Fritidspersonalen uppger vidare vid Skolinspektionens intervju att de vid fritidsmöten har påbörjat en diskussion gällande vilka aktiviteter som de kan göra utomhus respektive inomhus. De har även pratat om hur det kan bli mer struktur och rutiner i verksamheten.

Vid Skolinspektionens observationer av två fritidsavdelningar, inom fritidshemmet vid Mora Park, finns det vid tillsynsbesöket inte så många elever på plats. Skolinspektionen kan under observationerna inte se någon medveten verksamhet med tydligt syfte att stimulera elevernas utveckling och lärande.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Mora Parks skola och fritidshem i Järna inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stiftelsen Mora Parks läkepedagogiska institut att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av utbildningen

Det saknas systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Instituts systematiska kvalitetsarbete avseende fritidshemmet. Utredningen visar att huvudmannen, utifrån det syfte och centrala innehåll som anges i skollagen och läroplanen, inte följer upp och dokumenterar resultaten av utbildningen vid fritidshemmet. Av tillsynen framgår att huvudmannen inte följer upp att genomförandet av utbildningen främjar de nationella målen för fritidshemmet. Exempelvis framgår inte hur fritidshemmet kompletterar grundskolan och grundsärskolan innehållsmässigt. Av utredningen framgår även att huvudmannen inte följer upp tryggheten i fritidshemmet. Eftersom resultaten av verksamheten inte följs upp, saknas även en analys av uppföljningen utifrån vilken beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder för fritidshemmet har fattats.

Då fritidshemmet saknar högskoleutbildade fritidspedagoger eller lärare med utbildning och behörighet att undervisa i fritidshem, vill Skolinspektionen framhålla vikten av ett fungerande kvalitetsarbete. Avsaknaden av fritidspedagoger och lärare

riskerar att leda till att verksamheten får sämre förutsättningar att omsätta läroplanens intentioner avseende exempelvis utveckling och lärande. För att kunna identifiera vilka konsekvenser detta får för eleverna i fritidshemmet, behöver huvudmannen se till att skapa ett fungerande kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet ska säkerställa att den pedagogiska verksamheten motsvarar fritidshemmets uppdrag.

Rättslig reglering

I skollagen anges att varje huvudman och rektor inom skolväsendet ska, på huvudmannanivå och enhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av förarbetena till skollagen (prop.2009/10 s.306) framgår att huvudmannen har det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet. Kvalitetsarbetet ska bygga på de uppgifter som kommer fram i verksamheternas kvalitetsarbete och på andra uppgifter som är väsentliga för uppföljningen och utvecklingen. Även huvudmannens styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten bör analyseras särskilt.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt kvalitetsarbete, att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje huvudman och varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbete. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Huvudmannen behöver därför klargöra hur detta arbete ska bedrivas. Huvudmannen bör se till att det finns dokumentation för alla skolformer som är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på huvudmannanivå om prioriteringar och utvecklingsinsatser.

Enligt Skolverkets allmänna råd för fritidshem (SKOLFS 2014:39) är det viktigt att huvudmannen, rektorn och personalen i fritidshemmet är förtrodda med fritidshemmets uppdrag för att kunna arbeta målstyrt. När personalen planerar verksamheten ska de utgå från uppdraget som det formuleras i skollagen och i läroplanen, samt utifrån en inventering av den aktuella elevgruppens behov och intressen. Genom att arbeta på ett sådant sätt finns förutsättningar att bedriva en verksamhet som bygger på ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta arbete innebär, i korthet, att systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten, och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Det blir samtidigt ett sätt att synliggöra hur verksamhetens resultat förhåller sig till de övergripande målen i läroplanens andra del. Personalens utbildning och kompetens är avgörande för kvaliteten i fritidshemmet. En god kvalitet förutsätter att det finns lärare i fritidshem och fritidspedagoger som kan leda och utveckla arbetet i enlighet med läroplanen samt omsätta kunskaper om aktuell forskning i den praktiska verksamheten. Då blir det möjligt att planera och genomföra en pedagogisk verksamhet som är anpassad till både

den enskilda elevens och gruppens behov samt kritiskt granska och vidareutveckla verksamheten.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut inte följer upp och dokumenterar resultat av utbildningen i fritidshemmet. Rektorn uppger vid Skolinspektionens intervju att Mora Parks skola och fritidshem har påbörjat ett arbete för att utifrån en handlingsplan för fritidshemmet kunna följa upp, analysera och fatta beslut om vilka åtgärder som krävs för fritidshemmet. Rektorn uppger även att de behöver lyfta fritidsverksamheten på organisationsnivå, varför rektorn har skapat en ledningsgrupp tillsammans med biträdande rektorn och fritidsansvarig. Enligt rektorn påbörjade den fritidsansvarige sitt uppdrag någon vecka före Skolinspektionens besök. Rektorn uppger vidare att ledningsgruppen behöver följa upp fritidshemmets uppdrag, men att de inte har kunnat göra det ännu. Innan en uppföljning kan göras behöver, enligt rektorn, fritidshemmets handlingsplan lyftas och medvetandegöras för fritidspersonalen. Vid intervju med rektorn framgår att skolan mäter trygghet och studiero genom enkäter till eleverna och att det går att urskilja fritidshemmet från skolan i resultaten av enkäterna.

Skolinspektionen har begärt att få ta del av Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Instituts dokumenterade systematiska kvalitetsarbete för fritidshemmet. Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut har då inkommit med tre handlingar benämnda; "Verksamhetsplan Mora Park 2019- 2022", "Avstämning MP skola/ huvudman: 2019-10-30" samt "Arbetsdokument Utvecklingsplan 19/20". I dessa dokument saknas dock uppgifter som visar att Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut har följt upp läroplanens centrala innehåll för fritidshemmet inom områdena språk och kommunikation, skapande och estetiska uttrycksformer, natur och samhälle samt lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse. I de bifogade dokumenten saknas även dokumentation av uppföljning av fritidshemmets verksamhet, analys av de uppkomna resultaten och beslut om åtgärder. Resultaten av enkäterna som mäter trygghet och studiero i fritidshemmet redovisas inte i något av de insända dokumenten.

Kränkande behandling i fritidshemmet anmäls inte till rektorn

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i arbetet med att motverka kränkande behandling av elever vid Mora Parks skola i Järna. Tillsynen visar att alla upplevelser av kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Att alla kränkningar inte anmäls till rektorn innebär en risk för att huvudmannen inte kan fatta relevanta beslut som syftar till att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Anmälningsskyldigheten uppkommer oavsett om en elev uppgett sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller om det på något annat sätt, t.ex. genom skolpersonalens egna observationer, kommit fram att en elev kan känna sig utsatt för kränkande behandling.

Rättslig reglering

I skollagen anges att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Vidare är en rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att det inte finns ett fungerande arbetssätt när det gäller att anmäla kränkande behandling i fritidshemmet. Visserligen uppger rektorn i kompletterande svar till Skolinspektionen att alla incidenter anmäls och dokumenteras men i intervju uppger rektorn att hon tror att skolans lärare och annan personal behöver bli bättre på att dokumentera incidenter och anmäla kränkningar till rektorn. En representant för elevhälsan uppger i intervju att de ska anmäla kränkningar till rektorn men att alla kränkningar inte blir anmälda. De måste fånga upp om elever känner sig kränkta säger en representant. I intervju med fritidspersonal framkommer att alla inte rapporterar incidenter även om den rutinen är känd för personalen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Mora Parks skola och fritidshem i Järna inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stiftelsen Mora Parks läkepedagogiska institut att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Utbildningen vid skolenheterna genomförs av den huvudman som erhållit godkännande för utbildningen vid respektive skolenhet, samt enligt de villkor som framgår av godkännandet eller särskilda beslut. (2 kap. 5 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att rektorer som anställs vid skolenheterna har pedagogisk insikt genom utbildning och erfarenhet samt att de har gått, går eller kommer att gå särskild befattningsutbildning eller utbildning som kan jämföras med denna. (2 kap. 11-12 §§ skollagen)
- Rektor leder den pedagogiska verksamheten i enlighet med målen i läroplanen. (2 kap. 9-10 §§ skollagen, Lgr 11, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att lärarna i fritidshemmet har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13-14 och 17-18 §§ skollagen)
- Huvudmannen fullgör de uppgifter och det ansvar som följer av huvudmannaskapet. (1 kap. 9 §, 2 kap. 8-8a och 34 2 st. §§ skollagen)

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria Koci Spång

Beslutsfattare
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

X Kerstin Haster

Föredragande
Signerat av: Kerstin Haster

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut

Fakta om Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut under våren 2020. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen fritidshem

Skolinspektionen tog den 21 januari 2019 emot uppgifter som rör situationen på den fristående grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet vid Mora Parks skola i Järna, Södertälje kommun. Uppgiftslämnaren uppgav bland annat att det var problem avseende hot och våld i skolan, avsaknad av legitimerade lärare, elevers behov av särskilt stöd och elevhälsans arbete. Skolinspektionen beslutade den 27 mars 2019 att överlämnade uppgifterna till huvudman Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut. Huvudmannen svarade Skolinspektionen den 29 april 2019. Efter telefonintervju med rektorn för Mora Parks skola i Järna den 17 oktober 2019 beslutade Skolinspektionen att genomföra en riktad tillsyn med besök vid Mora Parks grundskola, grundsärskola och fritidshem i Järna.

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut med besök vid Mora Parks skola i Järna den 10-11 mars 2020. Vid besöket genomfördes observationer samt intervjuer med fritidshemspersonal, elevhälsa samt rektorn. Vidare har Skolinspektionen inhämtat skriftligt underlag från rektorn.

Mora Parks skola i Järna drivs av huvudmannen Stiftelsen Mora Parks Läkepedagogiska Institut (organisationsnummer 815600-3926). Mora Parks skola i Järna är en fristående grundskola, grundsärskola samt fritidshem med Waldorfinriktning. Det är 12 elever inskrivna i fritidshemmet. Fritidshemmets lokaler är belägna Järna i Södertälje kommun.

Detta beslut avser rektorns och huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen fritidshem. Grundskola och grundsärskola redovisas i ett separata beslut med dnr 2020:1463 och 2020:1464.

Måloppfyllelse

Kunskapsresultat samt resultat vad gäller trygghet och studiero för Mora Parks skolas fritidshem saknas i Skolverkets nationella statistik (SIRIS).